Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

26.02.2024

MIG-245691
00.03.00
MIGDno-2024-474

Vastaanottaja
Hallintovaliokunta

Viite: HaV:n lausuntopyyntö 20.2.2024, HaV:n asiantuntijakuuleminen 28.2.2024

Valtioneuvoston selvitys; Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Maahanmuuttovirasto osallistuu toimivaltansa puitteissa selvityksen mukaisten tavoitteiden toimeenpanoon erityisesti toteuttamalla käytännön yhteistyötä EU:n turvapaikkaviraston puitteissa (jäljempänä EUAA) kanssa (viraston yhteistyöverkostot ja hallintoneuvosto) ja osallistumalla paluuta koskevaan EU-yhteistyöhön. Virasto myös tukee toimivaltaisia ministeriöitä EU-politiikan ja lainsäädännön valmistelussa.

Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien toimivuus ja EU-virastojen kyvykkyyksien kehittäminen

Kuten selvityksessä on mainittu, muuttoliikkeen hallinnan näkökulmasta on erittäin tärkeää, että kukin jäsenvaltio hoitaa normaaliaikoina omat muuttoliikepolitiikkaan liittyvät velvoitteensa kaikissa tilanteissa. Samalla on tärkeää huolehtia siitä, että EU-virastoilla on kyky tukea jäsenmaita tilanteissa, joissa velvoitteiden hoitaminen ei toteudu tai on vaarantumassa.

EUAA-asetuksen (EU) 2021/2303 mukainen seurantamekanismi (asetuksen artiklat 14 ja 15) tulee jatkossa olemaan EU-tasolla keskeinen väline jäsenmaiden turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien toimivuuden varmistamisessa. Seuranta kohdentuu yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän operatiiviseen toimeenpanoon ja sen osana tarkastellaan myös jäsenvaltion valmiussuunnittelua. Seurannan havaintojen ja suositusten perusteella voidaan toteuttaa korjaavia toimenpiteitä, ml. tarvittaessa EUAA:n tuella.

Maahanmuuttoviraston kannalta muuttoliikkeen hallinnassa oleelliset EU-virastot ovat EUAA ja Frontex. Näiden EU-virastojen kyvykkyyksien kehittäminen on tärkeä osa muuttoliikkeen hallinnan kokonaisuutta. EU-virastoille on turvattava riittävät resurssit voimassa olevan lainsäädännän mukaisten tehtävien toimeenpanoon. Samalla on huolehdittava Suomen viranomaisten toimintaedellytyksistä tukea EUAA:n ja Frontexin toimintaa EU-velvoitteiden mukaisesti.

EUAA-yhteistyö ja Suomi

EUAA:n toimintakykyä ovat merkittävällä tavalla haastaneet Ukrainan sota, turvapaikanhakijoiden määrien voimakas kasvu Euroopassa sekä samaan aikaan vireillä oleva EUAA-asetuksesta johtuvien uusien tehtävien

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

toimeenpano. EUAA:n on nykyisessä toimintaympäristössä priorisoitava tehtäviään merkittävästi, ja joidenkin lainsäädännöllisten tehtävien toimeenpanon aikataulua on jouduttu lykkäämään.

Toimiva EU:n turvapaikkavirasto on Suomelle erittäin tärkeä: EUAA tukee ja tehostaa Maahanmuuttoviraston toimintaa mm. koulutuksilla sekä maa- ja menettelyohjeistuksilla, mitkä kaikki vaatisivat muuten paljon panostusta kansallisesti.

Suomen kannalta on toisaalta tärkeää, että EUAA:lla säilyy tulevaisuudessa kyky reagoida tehokkaasti uusiin muuttoliikehaasteisiin Euroopassa, huomioiden myös Pohjois-Euroopan tilanne. Tämä edellyttää EUAA:n operatiivisen toiminnan sopeuttamistoimien jatkamista.

Frontex-yhteistyö ja paluiden tehostaminen

Maahanmuuttovirasto tukee SM:n koordinoimaa yhteistyötä ja vaikuttamista paluuasioissa EU-tasolla ja osallistuu Frontexin operatiiviseen paluuyhteistyöhön. Yhteistyöllä tuetaan Frontexin paluutoiminnan kehittämistä ja vahvistamista hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti sekä osaltaan tuetaan kansallisen vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen järjestelmän kehittämistä ja toimintakapasiteetin vahvistamista.

Frontexin kapasiteetti paluuasioissa tulee varmistaa, sillä viraston paluutoiminta on vielä alkuvaiheessa. Tämä edellyttää riittävää resursointia kohdistettuna suoraan Frontexin paluutoimintaan, jonka Frontexin tämän vuotiset budjettileikkaukset nyt vaarantavat. Samalla on tärkeää varmistaa myös muiden EU-välineiden toimintaedellytykset jäsenvaltioiden paluutoimintojen tehokkaan kehittämisen turvaamiseksi. Paluuasioiden tulee myös pysyä jatkossa yhtenä erityistavoitteena AMIF-rahastoissa, jonka hyödyntäminen tulee olla jäsenvaltioiden viranomaisille ja muille toimioille mahdollisimman joustavaa.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa on avainasemassa Eurooppaan suuntatuvan laittoman maahantulon paineen hillitsemisen kannalta, ihmissalakuljetuksen ehkäisemiseksi sekä paluiden tehostamiseksi. Keskusteltassa paluukysymyksistä kolmansien maiden kanssa on tärkeää kiinnittää huomiota paluiden ja uudelleenkotoutumisen kestävyyttä tukeviin toimiin.

Ylijohtaja Ilkka Haahtela

Johtava asiantuntija Tuomas Koljonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 26.02.2024 klo 15:20. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet	-
Jakelu	Hallintovaliokunta
Tiedoksi	Migri/Johdon assistentti, oikeuspalvelu, turvapaikkayksikkö, vastaanottoyksikkö